

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadévatásban évről-évre:
Egész évre — 16 kor.
Hogyedévre — 4 c.
Kétyben káthas heréva:
Egész évre — 20 kor.
Hogyedévre — 5 c.
Vilákre postán szállítva:
Egész évre — 24 kor.
Hogyedévre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a heté se
Szombat utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apóca-utca 3.
A szerkesztőség kátratok visszaszádítom
vagy megútrására nem vállalkozik.
Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, márcz. 31.

Jellacsics kardja.

A tótról mondják, de áll a horvátról még inkább az a közmondás, hogy fogadd be a házadba s kirepit belőle.

Soha semmiféle nációnak nem volt olyan pazar jó dolga, mint a horvátoknak a magyar uralom alatt; és mégis soha náció annyit nem gyalázta a neki védelmet nyújtó hazát és annak államalkotó népét, mint a horvát. Mikor mi életünket és azt a hazát védelmeztük, mely a horvátoké is, akkor a horvát nem állott mellénk, hanem alattomosan lábainkon támadott meg. Ugy hogy míg karjainkkal a külső ellenséggel vívtunk, egyttal lábainkkal az alattomos kigyót kellett letipornunk.

Bethlen Gábor ellenfelei német zsoldosok voltak és — horvát pandurok.

II. Rákóczy Ferencz csatáinak dicsőségét a horvát rablók keserítették meg, a kik a kurucz vitézek otthon maradt kicsi gyermekeit, gyenge nőit megölték, boldog fészküket feldúlták.

1848-ban kilencz felől rohantak ránk; a kilenczedik a horvát betörés volt. Raboltak, a mig katonát nem láttak a betörők; az első honvédszurony megvillanására aztán vitézül megugrottak. De az aradi vértanuk kivégzésénél megint megjelent a horvát: a vezénylő osztrák őrnagy — horvát volt.

Ma ismét nagy érdekekért, nagy viv-

mányokért, régi elkallódott jogokért küzdünk. A fővárosba százával érkeznek a tiltakozó magyar küldöttségek. A magyar ifjuság a rendőrség kardja alatt vérzik a nemzeti jogok védelmében. Addig pedig a horvát gyerkőczök a magyar czimert gyalázzák, a magyar felirásokat akarják pusztítani s a horvát tartomány pénzügyi függetlenségét követelik.

Szóval folytatják Jellacsics hazaáruló munkáját. De azért a horvát lármázóknak hajuk szála sem görbül.

Hát ennek a zágrábi kavarodásnak két oka lehet: vagy keveset adtunk a horvátoknak s okuk van elégedetlenkedni, vagy sokat adtunk s megterhelték vele az eszüket.

Lehet-e azonban kevésnek venni azt, hogy a fegyverrel meghódított, csatákban mindig csufosan megvert Horvátországnak odaadtunk három ós magyar vármegyét? Kaptak ráadásul horvát közszolgálati nyelvet, a győzelmes honvéd névre egy kis árnyékot borítottunk a horvát vezényleti nyelvel, van fényes dotációjuk autonómiájukra, adósságra semmi gondjuk — és ez egy örökké lázongó nép, mely több veszélyt hozott ránk, mint Oroszországra összes elnyomott tartományai.

Nem lehet más oka az örökös zavarásnak, mint a horvát nép politikai éretlensége. Gyerekek, a kiknek kezébe nem kés, hanem kávéskanal való.

Nem csoda. Megszokták évszázadok óta, hogy idegen porázon vezessék őket. A török korbácscsal, az osztrák mézes

madzaggal, de hivévé tudta őket tenni, mert gyerekek. Mi baráti békejobbot nyújtottunk feléjük, mint férfi a férfinak. A horvát megnézte a kezet s mikor látta, hogy sem korbács, sem méz nincs benne, ráütött a feléje nyújtott kézre. Tévedtünk; nem férfivel van dolgunk, a kivel kezet szorithatunk, hanem gyerekekkel, a kit kordában kell tartanunk.

Csak hogy ez a korda egyre késik. A horvát autonómia olyan, mint az állama alatt elhelyezett robbantó akna. Félünk tőle, hogy felrobban, de senki sem meri erélyes kézzel a dinamitot szétszórni. Hátha akkor robban fel, mikor hozzányulok?

Nemrég az utlevél-törvénybe belevették azt az államjog-ellenes intézkedést, hogy a magyar állam horvát utlevelet is ad. A mily szerencsétlen volt ez a dolog, épp olyan szerencsés lesz, ha alkalmazni merjük egy közjogunkba betolakodott idegen sehonnaira, a horvát részek autonómiájára. Ki kell végre adnunk az utlevelet egész autonómiájuknak, ha tetszik, akár horvátul is, hogy jobban megértsék. 37 év alatt bebizonyult, hogy az autonómia veszélyes az államra s veszélyes a horvátok józanságára is; a ki adta, vegye vissza s áldott leend bátorságának emlékezzete.

A magyar ifjuság vérét ontja a nemzeti jogokért s rendőrök lovai gázolnak végig rajta; a horvát egyetemi hallgatók szájhösködnek Jellacsicsnak Budapest felé karddal mutató szobra előtt — meg kell nekik magyarázni, hogy Jellacsics kihuzta

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A régi magyar egyházi énekekről.

A Katholikus Szabad Liceum 1903. márcz. 29-iki
matinéjára írta dr. Szomolányi Géza.

A dóriai hangnem végső hangja: D, uralkodó hangja pedig: A.

Azonfelül van a dóriai hangnemnek egy jellegzetes hangja és ez a h hang. Ez különbözteti meg ezt a hangnemet a d-moll skálától, melynek végső hangja szintén d, uralkodó hangja épen úgy, mint a dóriai hangsornak. De a h hang a d-moll skála tipikus alakjában t. i. a skála lefelé való menetében nem fordul elő. Ott a h le van szállítva b-re.

Nagy hiba volna tehát valamely régi dóriai dallamnak jellegzetes h hangját leszállítani b-re akkor, mikor ennek szüksége nem forog fenn, csak azért, mert a dallam így

gömbölyübbé lesz és a mi melodikus érzékünknek jobban megfelel. Ezzel az eljárással megfosztanók azt eredeti zamatjától. A dóriai dallam így átalakulna d-mollá.

Egy másik módja a régi dallamok elrontásának abban áll, hogy felfelé vezető hangokat, ha köztük és végső hangjok közt egész hangkülönbség van, egy félhanggal felemeljük. A dóriai hangsorban a felfelé vezető hang: c, tehát zárása lesz c-d:

Míg ha a vezető hangot felemeljük lesz: c-d.

A dur és moll skálában és az ezeken felépített dallamokban a felfelé vezető- és a záróhang között félhang távolság van. Minthogy pedig a zenei nevelés ma már általában és ugyszólván kizárólag a dur és moll hanglépcsők melodikus és harmonikus törvényein nyugszik, nem csoda, hogy általában hajlandók vagyunk átalakítani félhanggá a gregorián hangnemek és dallamok felfelő hangjait, sőt az is természetes, hogy zenei izlésünkéből kifolyólag egy

szigoruan diatonikus dóriai dallamzárást eleinte bizonyos idegenkedéssel fogadunk.

Am ez idegenszerűség csak muló tünet. Épen úgy hozzá lehet szokni lassankint a szigoruan diatonikus dallamokhoz, és épen úgy meg lehet kedvelni őket, mint a hogy megszoktuk és megkedveltük a chromatikus dallamokat.

Itt-ott maguk a régiek is felemeltek egy vezető hangot; ott megtarthatjuk mi is nyugodtan. Azonban ott, hol a régiek azt nem tették ott nekünk sem szabad tenni, mert ezzel hamisítást követnénk el.

Régi énekeink dallamait meg kell hagyunk eredeti tisztaságukban. Nem szabad rajtok kényünk-kedvünk szerint változtatni és így beleerőszakolni azokat a dur és moll hanglépcsők méreteibe.

Azonban ez még nem elég. Diatonikus szerkezetük, dallamaik jellegzetes hangjai bizonyos követelményekkel lépnek fel, ha arról van szó, hogy azokat összhangosítsuk. E köve-

Kitünő saját termésű borok

141

kaphatók lakásomon üvegezten a következő áron:

	1 liter	0,7 liter	0,5 liter
1. Vj (palaczk nélkül) — — —	frt 32 kr.	frt — kr.	frt — kr.
2. O, asztali, n.-várad, fehér	40		
Finom fajborok:			
(palaczkkal)			
3. Kadarka, vörösbör, ménesi	1	90	65
4. Cabernet, vörösbör — — —	1	10	70
5. Sauvignon, fehér csemegebor	1	20	75
6. Ménesi aszú, vörös — — —			2

Hogy finom fajborom a n. é. közönség részére könnyebben hozzáférhető legyenek, a B. 4., 5., 6-os számú fajokból 7-10 és 5-10 literes üvegekben **IFJ. POPPER JÓZSEF** ur kereskedésében bizományi raktárt tartok, a hol is a jelzett boraim ugyanazon árrban kaphatók, mint nálam.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítok.
Saját termésű törköly-pálinka és cognacomat is áruba bocsátom

Molnár Lajos

Schlauch-tér 18. sz.

Telefonszám: 640.

ugyan a kardját, de nem tette vissza, mert Budapest közelében a háta közepén magyar ember törte szét.

Dr. K. A.

Küldöttségek Apponyinál.

Nagy küldöttség járult tegnap ismét gróf Apponyi Albert házelnök elé, hogy a vaáli kerületbeli Mártonvásár és Buske közönségének petícióját a katonai javaslatok ellen átadják. Gyapay Pál földbirtokos vezette a küldöttséget. Gróf Apponyi a következő beszéd kíséretében vette át a petíciót a delegációs teremben:

Tisztelt polgártársak!

Megjelenésüket, a melylyel nem személyemet akarják megtisztelni, hanem azt a magas közjogi méltóságot, a melyet a képviselőház bizalmából elfoglalok, tehát magát a képviselőházat ilyen értelemben szívesen veszem és köszönöm. Ha szónokuk azt mondta, hogy a katonai javaslatokat ellenző képviselők támogatására is jöttek, úgy én erre visszhangot nem adhatok. Ne forogjon fenn egyáltalán semmi félreértés oly irányban, mint hogy ha e küldöttségek fogadása által bármely politikai mozgalmat támogatnék, mert ezt állásomból kifolyólag sem tehetném. Az én szerepem csak az, hogy a közvélemény bármely árnyalatának törvényes megnyilatkozását átvegyem és a háznak átadjam. Szónokuk kiváló melegséggel hivatkozott ősi alkotmányunkra. Valóban a nép összes jogainak és szabadságainak ez az egyetlen erős vára. És ha vannak, nem tagadom, erre vonatkozó aggodalmaim, úgy bizalmat merítek a magyar nemzet hagyományos alkotmánytiszteltetéséből, a mely bizonyára mindnyájunk lépéseit irányítani fogja e házon belül is, kívül is.

Az egyetemi ifjuság küldöttsége ma délelőtt fogja átadni gróf Apponyi Albertnek, a képviselőház elnökének a katonai javaslatok ellen tiltakozó kérvényt, melyben nemzeti hadsereget követelnek. Erre az alkalomra az ország összes főiskolái részéről küldöttségek érkeznek a fővárosba. Ezeket a küldöttségeket a budapesti egyetem ifjusága holnap délelőtt 9 órakor fogadja ünnepélyesen a műegyetem kert-

jében. Innen az ifjuság nagy menetben a parlament elé vonul, ahol el fogják énekelni a Szózatot és a Himnuszot és tüntetni fognak a nemzeti hadsereg mellett. Gróf Apponyi Albert tegnap érkezett ebben a dologban Lengyel Zoltán és Holló Lajos képviselőkkel, akikkel arra a megállapodásra jutott, hogy az ifjuság küldöttségét, mely a tiltakozó kérvényt át fogja nyújtani, ma délelőtt fogadja. A küldöttséget Holló Lajos országgyűlési képviselő fogja vezetni.

Visszalépett képviselőjelölt.

Kézdivásárhelyről jelentik, hogy Tagányi Sándor, a kézdivásárhelyi vidéki kerület szabad-
elvű pártjának jelöltje visszalépett. Polónyi Géza ellenjelölt nélkül áll. A választás április 8-án lesz.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 31.

Elnök: Dániel Gábor.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, elnök az irományok előterjesztése során több tiltakozó feliratot terjeszt be a katonai javaslatok ellen. (Zajos éljenzés a balon és szélsőbalon).

Elnök: A pénzügyminiszter kíván szólni.

A valuta befejezése.

Lukács László pénzügyminiszter: Három törvényjavaslatot terjeszt be. Először: A készfizek fölvétele tárgyában, másodsor a koronaérték megállapításáról szóló 1892: XVII. törvény cikk további kiegészítéséről és végül a két kormány közt az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötött szerződést kiegészítő újabb pótszerződésről. (Eljenzés jobbról).

Elnök: Napirend előtt még Pozsgay Miklós és Rátkay László kívánnak szólni.

Napirend előtt.

Fozsgay Miklós: A tanárok sérelmeiről szól a fizetésrendezést illetőleg. Ebben az ügyben interpellált a múlt ülések egyikén. A kul-

tuszminiszter akkor nem adott választ. Amde időközben arról értesült a hivatalos lapból, hogy a sérelmek orvosolva vannak. Köszönet mond érte a kultuszminiszternek s interpellációját visszavonja.

Rátkay László: Tegnap este részt vett a pénzügyi bizottság ülésén és azon több szabálytalanságot tapasztalt. A házszabályok értelmében a bizottság ülései a Ház tagjai részére nyilvánosak. Ő tegnap jelen volt a bizottság ülésén. Az ülés megnyitásakor 4 bizottsági tag volt jelen, kilenczen jelen voltak olyanok, kik nem tagjai, hanem az igazságügyminisztérium hivatalnokai voltak. Gyorsírók nem voltak jelen és így természetes és nem lehet csodálkozni azon, hogy a mai lapokban egész másképpen szólnak a tudósítások a bizottság üléséről.

Kritika alá veszi a pénzügyminiszter tegnapi beszédét, a melyet a pénzügyi bizottságban mondott a bíróságról. Az ő tegnapi kijelentése olyan volt, hogy abból azt lehet következtetni, mintha a bírák fizetésrendezésével nem törődne. 400000 kor. többlet kellene a bírák fizetésrendezésére s a pénzügyminiszter kijelentette, hogy az ország anyagi helyzete nem engedi meg a többlet megszavazását. (Nagy zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Hát a civilizáltára van pénz?) A pénzügyminiszter tegnapi kijelentésével ellentétbe jött Szilágyi Dezső emlékeztetése s miniszter társának, az igazságügyminiszternek lealacsonyítására törekedett. Kéri a sérelmes dolgoknak mielőbbi orvoslását. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Lukács László pénzügyminiszter: Ha a bizottságban gyorsírók lettek volna, nem lett volna alkalom a felszólalásra. Mindenekelőtt sajnálattal jelenti, hogy a bizottsági tagok nem látogatják elég szorgalmasan az üléseket. A hírlapokkal való tudósításokat praxisból egyik képviselő szokta elvégezni, tegnap azonban az a képviselő nem lehetett jelen, ezért bíztak meg egy igazságügyminiszteri tisztviselőt.

Kubik Béla: Hát szabad ez?

Lukács László: Nincs megírva sehol, hogy nem szabad. Ami azt illeti, hogy ott miniszteri szaktisztviselők is voltak jelen, az ellen panasz még nem volt, sőt maga a bizottság kívánta. A felszólaló képviselő kritika tárgyává tette az ő tegnapi kijelentéseit. Hát abban semmi sérelmet nem lát. Ő maga szintén óhajtja, hogy a bírák anyagi gondoktól menten, teljesen függetlenek lehessenek, hogy minden idejüket és erejüket az állami szolgálatnak szentelhessék. Ami Szilágyi Dezső emlékeztetésének megsértését illeti, hát az egyszerűen

telményeket foglaljuk össze egy elvbe, midőn azt mondjuk, hogy régi énekeink stilszerű összhangosítást kívánnak.

Nem untatom m. t. Hallgatóimat a stilszerűség fogalmának kétes értékű meghatározásával. Megmondom inkább, hogy mit tilt és mit követel a stilszerű összhangosítás elve.

Tiltja:

1. olyan akkordok alkalmazását, melyek azon időben, melyből régi énekeink valók, nem voltak használatosak. Kerülnünk kell tehát az időszertülséget, az anachronizmust. A régi dallamokra korhű harmonikus kosztümök kel-
lenek; a modern harmonika secessiók köntöse lerina azokról. Mellőzve a részletezést, csak azt említem meg, hogy különösen kerülnünk kell az ugynevezett szűkített heted hangzatokat, minők pld: cis, é, g, b; dis, fis, á, c; h, d, f, as, stb. Ezt különösen hangsúlyoznom kell. A magyar zenei életnek és a cigány-muzsikának ez a szűkített heted hangzat az eredeti büne. Ez az idegesiklandozó, elmosódott jellegű, affektált hanghalmazat képezi a cigányzene akkord részletének körülbelül $\frac{1}{10}$ -ed részét. A magyar zenei élet levegője telítve van e siró-jajgató bacillusoktól. Ezek sorvasztják az életerőt, ezek nyögözik le a lendületet, az egészséges humor üde levegőjét ezek rontják meg magyar népdalainkban. Ezeknek az egymásba kapaszkodó kis terezeknek szorító karikáján át fűződik-fonódik — tisztelet a kivételeknek — az újabb népdal-írók zenei gondolatainak fonala. Talán azért is oly vékony

és gyöngye. Nem is annyira fonál, mint inkább pókháló. Az életerős levegő áramlása széttepi. Az idő elrágja.

A zeneelmélet valamire való tanító, a legmodernebbek is óva intik tanítványaikat ennek az akkordnak gyakori használatától még profán zeneművekben is. Magyar népdalaink lendülete, dallam szerkezetök széles méretei és egészséges arányai jobban érvényesülnek egyszerű, természetes akkord-alapon, mint ezekben a szorító fűzőkben. (Az énekkar bemutatott egy kurucz-dalt szűkített hetedekkel és azok nélkül.)

A stilszerű összhangosítás elve tiltja:

2. olyan akkordok használatát, melyek a gregorián hangnemben mozgó dallamoknak olyan harmonikus színezetet adnak, mintha azok dur vagy moll hanglépcsőn szerkesztett dallamok volnának.

A stilszerű összhangosítás eme negatív kellekeivel szemben annak pozitív követelménye az, hogy olyan akkordokat használjunk, melyek élesen kifejezésre juttatják a sajátos jellegét annak a hangnemnek, melyben a kérdéses dallam mozog. Például egy dóriai dallamnak jellegzetes hangja a h hang, azért egy ilyen dallam összhangosításánál mennél gyakrabban kell használni olyan akkordokat, melyeknek ez a h hang egyik alkotó részét képezi, minők: g, h, d; e, g, h; h, d, f.

(Az elmondottak illusztrálására az énekkar bemutatta az »Üdvözlégy szt. Szűz« kezdetű éneket stilszerűtlen és stilszerű összhangosításban.)

A dóriai hangnem után a harmadik vagy frigiai hangsor az, mely legtöbb régi magyar egyházi éneknek alapul szolgál. (Példában bemutatva a skála és több régi frigiai ének összhangosítva.)

A stilszerű összhangosítás elvével nincs még elintézve magának az összhangosításnak kérdése. A stilszerűség csak egy keret, egy mező, mely ki van jelölve, hogy benne, rajta fejtsse ki a zeneszerző összhangosító tevékenységét. Csak határa a tevékenységnek. De ennek mi-kéntje függ az illető zeneszerző ízlésétől; a zenei alakzatok, képletek és fordulatok készletétől, melylyel valamely zeneirő fantáziája rendelkezik, függ a zenei gondolatok gazdagságától, egyszóval kívántatik hozzá az a sokat emlegetett bizonyos szikra. Egy és ugyanazon dallam sokféle akkordokkal kísérhető, melyek annyi különféle jelentőséget kölcsönözhetnek a dallamnak, a hányfélek magok az összhangzatok. E közül a sokféle mód közül eltalálni, kiválasztani a leghelyesebbet, ez a nagy feladat. Hoc opus hic labor est. (Az énekkar előadta a »Felvitetett magas mennyországb« cz. éneket háromféle összhangosításban.)

Tévedés volna azonban az összhangosítás jellegzetességéről elmondottakból következtetést vonni a program-zene jogosultságára. Minden művészetnek meg van a maga birodalma. Csakhogy ennek a birodalomnak bármennyire határtalannak lássék is az, korlátai vannak. Erősek, ledönthetetlenek. A zenétől nem várhatunk egyebet, csak azt, hogy a lelki indulatok méreteinek, azok hullámzásának, ki-

nem áll, ami pedig miniszter-társa lealacsonyítását illeti, elvégzi azt vele privátim. (Helyeslés jobbról.)

Rakovszky István: a Hárszabályokhoz kérszót. A hárszabályok 143-ik szakaszából az következik, hogy a bizottsági ülések csak a Ház tagjaira nézve nyilvánosak. Azonban évek óta tapasztalja, hogy az üléseken a kormány-párti képviselők jegyeznek és a hírlapokba tendenciózus tudósításokat közölnek. Ez a hárszabály említett szakaszának egyenes megsértése. Vagy lehessenek ott jelen hírlapírók, vagy tiltsák el az ottani jegyzéseket. Egy másik sérelmes dolog az, hogy a bizottság tegnap nem is volt határozatképes. De miért nem volt az? Mert egyrészt a képviselőket a hosszú ülések annyira kimerítik, hogy nem csoda, ha azokra nem mehetnek el, másrészt pedig bekövetkeznek ilyen esetek, hogy pl. 6 ma, mint a gazdasági bizottság tagja meg van hívva 5 órára a bizottság ülésére s 6 órára a pénzügyire. Már most hogy lehessen jelen egyszerre két helyen.

Szeierkényi Nándor: Szintén a hárszabályokról szól. Konstatálja, hogy a bizottsági tagok tényleg nem látogatják a bizottsági üléseket.

Elnök: Azt hiszi, hogy e felszólalások után megváltozik a helyzet, s látogatottabbak lesznek a bizottsági ülések.

Következik a napirend:

az ujonczjavaslatok

folymatlagos tárgyalása.

Csávolszky Lajos: Minden országnak első feltétele az, hogy önálló hadserege legyen. Ha ez nincs meg, úgy nem is lehet az önálló hatalom, csak leigázott gyarmat, provincia és ő nem tud, nem akar gyarmat polgára lenni. (Tetszés a balon és szélsőbalon.) Ez alkalommal nem mint a függetlenségi eszmék rajongó híve, de mint a király hűséges alattvalója szólok fel. Meg kell mondani az uralkodónak, hogy trónját csak az önálló magyar hadsereg képes biztosítani.

Ehhez nem kell, hogy valaki függetlenségi vagy sovínista legyen, észreveheti ezt az országnak minden polgára, s beláthatja, hogy a pangermanizmus óriási terjedése mellett a dinasztia uralmát csak a magyar nemzeti állam kiépítése képes fenntartani. Azt mondják a jobboldalon, hogy a király nem akarja megbolygatni a hadsereg egységét. És ha ezzel szemben fellázad a mi öntudatunk, akkor illojlitással vádolnak bennünket. Jól mondta Beöthy Akos, hogy a jelen javaslattal szemben

lengésének hü fotografiját nyujtsa. Olyanforma szerepe van, mint a higanynak a hőmérőben. A kedély élet temperaturáját mutatja. A felzaklatott vagy csendes, de szüntelenül változó kedély-állapot, forrás- és fagyáspontjait jelöli és azt a hullámvonalas utat, mely e pontok egyikétől a másikhoz vezet. Hasonlít ahhoz a képhez, melyet valamely hangvillára erősített tükröcske a rávetített sugár segítségével lerajzol. A milyen a hangvilla kirezgése, olyan lesz a kép is. Csupa ciklik-czakkos, hullámos vonal. Bizonyos tekintetben az emberi lélek is olyan, mint egy hangvilla. Csakhogy sokkal érzékenyebb és finomabb. Az élet legparányibb mozzanata, a gondolatok leggyöngédebb érintése is megszólaltatja. Rezgésbe jön, vibrál és hullámoz. A milyen ennek a rezgésnek és hullámozásnak a dimenziója olyan lesz a kép is, melyet a zenei kompozíció a maga hangjaival, melodikus és harmonikus hullámvonalával lerajzol.

Ez a képirás a zeneművészet célja és feladata. Ezt joggal is kívánjuk tőle. De többre azután nem is képes. Fogalmakat, világos, félremagyarázhatatlan gondolatokat közölni képtelen. A mit mond az csak sejtelem. Világa álmódott világ, alakjai ködfátyolképek. Körülrajzanak, suttognak, beszélnek hozzád valamiről, a mi inkább homályos, mint világos, a mit inkább érzesz, mint értesz. Szavukon érzik az emberi lélek lehelete, de az értelem világának csak gyöngye visszfénye ömlik el rajtuk, szürkület világa, szelid holdfénye csendes éjszakának.

E kitérés után, melyet indokoltnak véltem,

jogos az ellenzék küzdelme bármilyen fegyverrel. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Ez nem alkotmányosság, amit önök odaát folytatnak, mert önök nem a nemzet többségét képviselik. Az önök alkotmányosságának néhányan hasznát veszik, de nem a nemzet, nem az ország. (Zajos helyeslés, taps a szélsőbalon.) Hiszen az önök alkotmányossága mellett az ország szegényedik, a társadalom züllik, a népkoldusbotra jut. Hát alkotmányosság ez, hiszen ez az önökény legfelsőbb foka, mely ellen az ellenzéknek küzdenie kötelessége. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) 37 évig hiába küzdöttek békés fegyverekkel, most már más eszközökhöz kell nyuljanak.

A király trónja körül ólálkodó tanácsosok meghamisítják a nemzet óhajait, akaratát, tényleg vezetik a királyt.

Ezt nem lehet többé tűrni! Kergesse el a király oldala mellől azokat az államférfiakat, kik csak kifosztják az országot és helytelenül informálják az uralkodót. (Elnök hosszasan csenget. Nagy tetszés, éljenzés, taps a szélsőbalon.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy alkotmányos miniszterek ellen nem szabad ilyen kifejezéseket használni. (Zajos ellentmondások a balon és szélsőbalon.)

Barabás Béla: Igaza van Csávolszkynek.

Csávolszky Lajos: Erős akarat és kitartással szent meggyőződése, hogy tudni fognak egy önálló és független Magyarországot teremteni. Határozati javaslatot nyújt be, hogy Magyarország önállósága a kormányzat minden ágában kifejezésre jusson. (Hosszas helyeslés és taps a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: Ez a 65-ik határozati javaslat.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Zajnay praelatus temetése.

Csendes tavaszi esőben ment végbe tegnap délelőt Zajnay kanonok temetése. A rossz idő dacára szép számú közönség gyűlt össze a megboldogult kanonoki székhezánál a végtisztességadásra. Helyben lakó kartársai két beteg kanonok kivételével teljes számban megjelentek a temetésen, melyet **Vinkler József** v. püspök, káptalani helynök és nagyprépost végzett teljes segédlettel. A vidéki papság sorából is többet bejöttek a temetésre, névszerint **Lindenmayer Károly**, tb. kanonok, tenkei esperes-

viszátérek ismét tárgyamhoz. Említettem már, hogy régi énekeink szerkesztésénél valamennyi egyházi hangnemnek jutott szerep. E hangnemek közül csak egyet említek még fel, t. i. a XI-ik más néven *jóniai* hangnem, mely a mi C-dur skálánkkal melodikus szempontból teljesen megegyezik. (Példa bemutatva.)

Ha az idő rövidsége miatt sok dolgot kell is hallgatással mellőznöm, régi énekeink művészeiből feldolgozásáról mégis meg kell emlékezni. Értem ez alatt azok *ellenpontozatos* kidolgozását, vagyis a kísértő szólások dallamos, az összhangzat békítőül függetlenített szabadabb és önálló vezetését. (Előadott a Feltámadt Krisztus e napon ellenpontozatos kidolgozásban.)

Alkalmasak a régi énekek azonfelül arra is, hogy kiindulási pontul szolgáljanak magasabb műfajok szerkesztéséhez, vagy hogy azokhoz az alap gondolatot szolgáltatassák. Így például némelyikből lehet kánont alakítani. *Kanon alatt legalább két szólalom értendő, melyek közül a később fellépő szólalom ugyanazt a dallamot énekli, mint a mit a másik megkezdett.* A második, tehát az utánzó szólalom kiindulhat akár ugyanazon hangból, mint a modell, akár más tetszésszerinti hangközből. (Az énekkar előadta a Feltámadt Krisztus e napon cz. énekből szerkesztett kánont és annak többféle ellenpontozatos feldolgozását.)

(Vége köv.)

plébános, Dr. **Kardcsanyi János**, püspöki esperes-plébános, **Viskovszky Flóris** szalontai, **Sárkány József** bélfenyéri és **Kópis József** görbedi plébánosok; a központi papság csekély kivétellel teljes számban jelent meg leróni az elhunyt kanonok iránt a kegyelet adóját.

Nagy-Várad várost **Rimler Károly** polgármester képviselte, de Biharvármegyét, melynek 33 éven át volt törvényhatósági bizottsági tagja, alig képviselte valaki, — még azt a bizonyos két vármegyei hajdut sem láttuk ezuttal.

Az elhunyt tisztelői közül ott voltak: Dr. **Hoványi Géza**, Dr. **Hoványi Gyula**, **Novotny S. Alfonz**, **Bereczky Géza**, özv. **Des Echerolles** Kruspér Sándorné, **Báró Podmaniczky Emmi**, a **Bozóky** és **Pekanovits** családok, többen a honvéd tiszték közül, a kath. tanítók egyletnek küldöttsége **Stark Gyula** alelnök vezetése alatt, az uradalmi tisztikar, a tanító és tanítónő képezde növendékei, a Szt. József-intézet stb.

A ravatal a kapu alatt volt felállítva.

A temetésen és a requiemen a székes-egyházi énekkar és a növendékpapok énekeltek a gyászénekeket. A beszentelés után a székes-egyházba vitték a halottat, honnét a requiem és libera után megindult a gyászmenet a temetőbe.

Lipovinczky püspök sirja körül félkörben ott nyugosznak az általa kinevezetett kanonokok, oda költözött közéjük a baloldali sarokban, akit magával hozott Váradra Esztergomból s a ki utolsó előttinek maradt e sorból: Zajnay János.

A temető kapujától a sirhelyig felváltva vitték paptársai és az uradalmi tiszték. A sirnál mégegyszer beszentelte **Vinkler püspök** a halottat s aztán átadták az anyaföldnek, közöttünk csak emlékezete maradt.

A koporsót szebbnél szebb koszorúk borították, melyeknek szalagjain a következő feliratok voltak:

Hálás szeretettel — Emi nővéred.

Szeretett és hála jeléül — Mariska Laczi és gyermekei.

Szeretett elnökének — a n.-várad-vidéki r. k. tanítók.

Tiszteletök jeléül — Stark Gyula és Róza.

Hálánk és szeretetünk jeléül — Kálmán és Valér.

Kedves jó öreg barátomnak szeretetem jeléül — Geiszberg Camilló ezredes.

Emlékében is tisztelni fogjuk — Pekanovits család.

Egykori érdemdus elnökének — a Sebes-Körözs vizszabályozó és ármentesítő társulat.

Részvétők je élül — Az uradalmi tisztikar.

Volt igazgatósági tagjának — Biharvármegyei takarékpénztár.

A temetést **Germán Károly** »Kegyelet« temetkezési intézete rendezte díszesen és pontosan.

UJDONSAGOK.

A pénzügyi bizottság gyűlése.

Nagyvárad város pénzügyi bizottsága tegnap d. n. 3 órakor gyűlést tartott, amelyen a színházi szubvenczió, az új vámkezelői szabályrendelet és a kommandánsrét eladása tárgyában vitatták meg a tennivalókat.

A pénzügyi bizottság kimondotta, hogy a város szűkös anyagi viszonyai miatt, ez idén, a kért 14,000 koronát kitévő fűtés és világi-tási díjak elengedését meg nem adhatja, noha a színházi szubvencziót elvileg megadhatónak véleményezik, mihelyest találunk reá fedezetet.

A vám- és helypénzszedők fizetését rendező új szabályrendelet körül elénk vita fej-

lódott. Ugyanis az új tervezet szerint a vámszedők a nagyobb fizetés fejében elveszítik nyugdíj jogosultságukat. Ennek többen elvi szempontból ellenségei, mert a város így csak szerződött üzleti alkalmazottakat kap és nem lelkiismeretes hivatalnokokat. Viszont a másik álláspont szerint így a város könnyebben ellenőrizheti az alkalmazottakat s ha nincs megelégedve, nem köti semmi sem a várost, hogy az alkalmazottat elbocsátsa. Végre szavazással döntöttek és 1 szótöbbséggel a tervezetet általánosságban elfogadták. Elfogadták még a főmérnök költség előirányzatát a vámszedői lakások építésére vonatkozólag. Elénk vitát provokált még az osztalékok megállapítása és a főszámszedői ellenőr dotációjának megállapítása.

A tervezet szerint a főellenőr a gazdasági tanácsos lenne.

A részletes tárgyalásnál elhatározta a bizottság, hogy visszaadják a tervezetet a tanácsnak részletes kidolgozás és kiegészítés céljából.

A kommandánsrét eladása és a főmérnök tervezte utca nyitása ezután tárgyalásra. A bizottság olyan javaslatot tesz, hogy a város a kérdéses területeket, négyszögölként 45 fillérjével csak oly feltétellel engedje át a Lászlómalom és a Moskovits Adolf gyártelepe részére, ha ezt a területet ipari vállalatok kibővítésére használják. Egyszerűen elhatározták, hogy érintkezésbe lépnek a káptalannal a beszőgellő földterület méltányos kicserélése ügyében.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltunk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destruktív irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemesak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolják, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Április 1. Az orvosgyűlés gyűlése d. u. 5 órakor.
Április 5. A tisztviselők »Otthon«-ának közgyűlése d. u. 4 órakor.
Ápr. 18. Kath. Szabad Liceum zárónappélya.

* A villamos vasut ügye. A közuti vasut tudvalevőleg két héttel, április 15-ig meghosszabbította az ajánlatára kért ultimátum határidejét, addig kell a városnak véglegesen dönteni a közuti vasut által felajánlott egyezséggel szemben. A villamos vasut áramszolgáltatása ügyében két pont nincs még tisztázva a város és a közuti feltételei között. A jogügyi és a világi bizottság ma, szerdán délután 3 órakor együttes ülést tart, hogy megállapítsa a közgyűlés elé az áramszolgáltatás ügyében terjesztendő javaslatát.

* A képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása. A nagyvárad-újvárosi és külvárosi városrészekben a választók névjegyzékének kiigazításával megbízott küldöttségi elnök bejelentette, hogy nevezett városrészekre 1904 évben érvényes képviselőválasztók névjegyzékének a kiigazítását az összeire küldöttség 1903 évi április hó 3 napjának d. u. 3 órájkor a régi városházán (Fő-utca városi adóhivatal) megkezdte és a kiigazítást a munkákat befejezéséig a délutáni órákban mindennap folytatni fogja. Erről az újvárosi és külvárosi városrészek választó polgárait azzal értesitem, hogy az 1874. évi XXXIII. t. cz. 36 §-a értelmében az összeiró küldöttség előtt a fennebb jelzett idő alatt választói jogosultságuk igazolása végett személyesen megjelenhetnek. Nagy-Várad, 1903. évi márczius hó 31-én. Rimler Károly polgármester.

* A gyermekkorház orvosai. A hivatásának régen átadott gyermekkorház házagópótló voltáról fényesen tanuskodik az eddigi működése, s hogy már is több szakembert igényel a kórház szakszerű ellátása. Az igényeknek megfelelően, Beöthy László főispán a gyermekkorház kezelő orvosává Dr. Schiff Ernő főorvos mellé Dr. Rácz Miksát és Dr. Waldmann Bólat az ismert szemorvost nevezte ki.

* Eljegyzés. Ulfert József kir. felmérési tisztviselő, a »Tiszantul« rendes tárczaírója, eljegyezte Sény Kornélia kisasszonyt, Sény Károly törvényszéki hivatalnok és neje, szül. Bereczky Izabella leányát.

* Csillaghullás az önkénteseknél. A 37-ik gyalogezred önkéntesei, akikkel a szegedi 46-ik gyalogezred önkénteseinek egyrésze együtt lesz tartalékos tisztékké kiképezve — az elméleti kiképzést befejezték és tegnap nagy részüket altisztekké nevezték ki.

Összesen ötvenkét önkéntes szolgál a házi ezrednél, kik közül tízedes lett harminczkettő névszerint:

Szász Arthur, Fischhoff Emil, Medvigy István, Mészáros Aladár, Csóty László, Klein Andor, Ackermann János, Réti Ignác, Sarkady Emil, Kerekes Géza, Pleszkán János, Kormos I., Váradi I., Erdős Z., Hanslián Emil, Banga Sámuel, Nagy János, Illés István, Szandtner Ernő, Hevesi S., Bócz Kálmán, Kunst Albert, Weisz A., Flegmann Sámuel, Goldmann Mór, Kun S., Goldstein Sándor, Rimschneider János, Kepes Miklós.

Csak nyolczan nem lettek előléptetve, tizenkettőt pedig őrzetőknek neveztek ki. A hátralevő hat hónapot már a századoknál fogják tölteni az önkéntesek gyakorlati kiképzés végett.

* A Kassai Rákóczy-kiállítás. A folyó évben Kassán rendezendő Rákóczy-ereklyekiállítás ügyében a következő felhívást vettük: A folyó esztendőben telik be 200-ik évfordulója annak a korszakalkotó eseménynek, hogy II. Rákóczi Ferenc, a magyar történelem ezen dicső alakja, zászlót bontott a hazáért és szabadságért. Kassa, a felvidék emporiuma s a Rákócziak egyik legkedveltebb, leghűségesebb városa, a

magyar nemzetnek eme örökké emlékeztető korszakát azzal akarja megvilágítani, hogy a Rákócziak korából származó hadi, művelődési és művészeti emlékekből történelmi kiállítást rendez, mely hivatva lesz a Rákócziak korszakáról történelmi s kulturális szempontból tanulságos képet nyújtani a szemlélő utókor kegyelének. Bizalomteljesen fordulunk tehát Magyarországhoz hazafiás közönségéhez azon kérelemmel, hogy mindazok, kik II. Rákóczi Ferenc-korabeli (1650—1720) képző- és iparművészeti, továbbá hadtörténelmi, lakásberendezési, irodalmi és egyházi emlékek birtokában volnának, azokat kiállításunk céljaira átengedni és ezzel a kiállítás színvonalának emeléséhez s imponanssá tételéhez hozzájárulni sziveskedjenek. Az ilyen várható emléktárgyak rövides kimutatását kérjük a végrehajtó-bizottság titkárához (Hoffmann Arnold, teológiai tanárhoz, Kassa Fő-utca 93.) mielőbb — legkésőbb azonban április hó 30-ig — beküldeni. A tárgyak vasúti szállítására a kereskedelemügyi miniszter ur 50 százalékos díjkezdvezményt nyújtván, az erre vonatkozó igazolványok a részletes beküldési utasítással együtt, a tett bejelentések után fognak a kiállítóknak megküldetni. A tárgyak egyébként 1903. május 31-ig küldendők be, melyek átvételét egy elismervény alakjában adjuk majd a kiállító tudtára. Az átvett tárgyak épiségeért a »Rákóczy-ereklyekiállítás« nagybizottsága felelősséget vállal. A kiállítás tartama 1903. július 26. — 1903. szeptember 20. Kelt Kassán, 1903. márczius hó 20-án. A »Kassai Rákóczy-ereklyekiállítás« országos bizottságának nevében: Gr. Apponyi Albert, dr. Berzeviczy Albert, gróf Csáky Albin, Münster Tivadar, dr. Takács Menyhért, gróf Zichy Jenő.

* A városház berendezése. A városház berendezésére kiírt pályázat határideje lejárt s tegnap bontották fel a beérkezett ajánlatokat. Az eredmény meglepően meddő. Ugyanis kikötötte a város, hogy helybeli kisiparosokkal eszközölteti a berendezéseket, de úgy látszik e tervet meghusitják az ajánlkozók, mert az egységáraknál tetemesen nagyobb összegért hajlandók a berendezést elkészíteni. Két ajánlat érkezett; az egyik Preis és Kovács 20%, áremeléssel, a másik Kezdői és Szabó 30%, áremeléssel vállalnák el a berendezési munkákat.

* A műtárlatból. Krisanthenum ünnepély, teaestély, remek festmények; mind e sok szépet megláthatja az, ki egy koronáért jegyet vált a műtárlatnak ma délután kezdődő teaestélyére. Szébbnél szebb krizanthenumok egész serege fog díszl és fényt varázsolni az anélkül is ragyogó termekbe.

* A katonai javaslatok ellen. A nemzetre újabb terhet rozó katonai javaslatok törvénynyé emelése ellen a berettyó-újfalui választókerület is kifejezni óhajta tiltakozását. Ez okból, lelkes hangú s a kerület független polgárságának több vezető férfja által aláírt felhívás kíséretében körözött a képviselőházhöz benyújtandó kérelmet, melyben tiltakozik a kerület az ujonczlétszám emelése ellen. A feliratot valószínűleg küldöttség útján nyújtják be.

* Gyujtogatások Máramaros-szigeten. Máramaros-Szigeten egy hét alatt nyolcz helyen volt tűz s a mikor már azt hitték, hogy vége van a veszedelemnek, 28-án este megint felriasztotta a lakosságot a vészharang. A tűz egymásután ugyanabban az utcában, az ipar-utczában támadt és csak egyszer a mellette lévő kamarai uton. Valószínű, hogy valaki bosszúból gyujtogat, de még nem jöttek rá, hogy ki ellen irányul a gyujtogatás. A kár sok ezer koronára rug. A házaknak legnagyobb része nem volt biztosítva.

* Tavasz jégeső. A tavasz kánikula meghozta az ilyen forrósággal járó veszedelmet: a jégesőt. Mint belényesi tudósítónk értesít, tegnap Belényes környékén hatalmas jégeső pusztított, mely a fakadó gyümölcsrügyekben nagy károkat okozott.

* **Pályázat a városi utmesterségre.** A sár- és kavicspanama bonyodalma annyi huzavona után befejeződött a Curia határozatával, melylyel **Deák József** felebbezését elutasította. Így tehát egüresedett az utmesteri állás, s a város most hirdet pályázatot. A pályázók a kellően felszerelt folyamódásukat április 15. ikéig adhatják be a polgármesteri hivatalba.

* **Osztályorsjáték.** Az osztályorsjáték tegnapi húzásánál a következő számok nyertek:
80.000 koronát nyert: 12771.
60.000 koronát nyert: 104801.
10.000 koronát nyert: 70914.
5000 koronát nyertek: 12493 37849 54722 70761 76796.
2000 koronát nyertek: 25844 30270 35445 58398 61153 68198 68651 74893 75844 91846 92690 93538 94533 99124 39631 105978 107165.

1000 koronát nyertek: 4890 11094 17801 18430 18745 22497 22795 23534 23755 25726 28423 29451 29793 31621 32522 33426 38152 40949 42089 42093 43950 44671 46683 47497 51488 51945 59664 60651 64577 65597 65992 73052 73406 73550 73557 75384 76616 83738 85323 87923 88172 88463 89593 90971 96897 97743 100454 100470 103639 103640 109283.
500 koronát nyertek: 4284 5358 5602 6305 6514 6577 7385 8988 13367 14037 14549 14752 15329 15544 17692 49503 20652 20690 21383 21584 23554 23661 25770 26021 26450 27117 27179 30079 33400 35653 37426 39152 41057 44180 44550 44671 44738 45141 47681 48471 49124 55244 55880 56054 57272 52576 57891 58335 59850 62844 63498 63749 63777 68551 70573 70761 71665 73113 74391 77419 78277 78412 78662 78816 79515 80797 82976 85249 85384 85724 85941 88433 89423 89856 93530 94750 96219 98503 98885 99772 100597 102416 102825 107149 108029 102727.

* **Megrongált vasuti pálya.** A magyar királyi államvasutak igazgatósága a következő értesítést adta ki: A nagyváradi-vaskohi vonalon Drág-Cséke állomás és Tasádfő megállóhely között töltéscsuszamlás okozta pályarongálás miatt a személy-, podgyász-, és gyorsáruforgalmat az akadály bizonytalan tartama alatt átszállással, illetve áthordással, a teheráruforgalmat pedig segítőirány igénybevételével tartják fenn.

* **Sztrájk Szatmáron.** Szatmáron tegnap az összes kőmives- és ács munkások abbahagyták a munkát. Az összes építkezések szünetelnek, pedig most sok az építkezés, így a négy állami elemi iskolát is most építik. A munkaadók tegnap táviratilag más városokból rendeltek munkásokat, a kik tegnap este meg is érkeztek, de a sztrájkolók utiköltséget és két napi bért adtak nekik és rábírták őket, hogy elutazzanak. A sztrájkmozgalmat két idegen munkás szítja. A munkaadók nem akarják teljesíteni a munkások követeléseit s így kilátás van rá, hogy minden munka szünetelni fog egy ideig. Allitól már holnap az összes iparosmunkások sztrájkolni fognak.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk a postának egyik volt derék szorgalmas tagjának **Bereng Péternek** haláláról. Az elhunyt özvegyén kívül egy kis fiút hagyott hátra. A kiadott gyászjelentés a következő:

Özv. Bereng Péterné szül. Pásztor Ida, ugy a maga, mint kis fia Béla, valamint számos rokonok nevében, legmélyebb fájdalommal tudatja szeretett férjének, illetve édesapának **Bereng Péter** volt m. kir. posta- és távirtda segédtisztnek f. hó 30-án, d. u. 6 órakor, életének 44-ik, boldog házassága 14-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott bült tetemei folyó április hó 2-án, d. u. 4 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint Lakatos-utca 4-ik számú háznál beszenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1903. évi márczius 30. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Tanítóból milliomos.** Ritka szerencse érte **Letkán József** román tanítót. Letkán, ki eddig 30 frt havi fizetésből tengődött nagy keservesen családjával, milliomos lett. Letkán apjától egy kis földet örökölt és azon ásatásokat eszközölt. Az ásás közben feltűnt neki, hogy csillogó ércz van az alsóbb rétegekben. Mekkorát dobant a szive, amikor konstata, hogy az egész földje több méter mélységben dus arany tartalmu. A tanító erre összekötetésbe lépett a nagybányai aranybevéltő hivattal és most földjén nagyban folynak az ásatások. Hivatalos jelenté szerint 10,000 tonna dus arany tartalmu íet vittek el eddig. Az egész földeske aranytartalmu) hozzávetőleges érték szerint nyert 2—3 millió koronát.

* **Erdőégés.** A belényesi hegyek rengetegekben, **Budorásza** mellett kigyult az erdő s a tűz oly rohamosan terjedt tova, hogy tegnap óta óriási arányokat ölt a harapódzó veszedelem. A környék falvainak lakói nem bírnak gátat vetni a pusztító elemnek, melynek már eddig két emberélet esett áldozatul. A tűz — mint éjjel értesülünk — még egyre tart.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Uff király.
Csütörtök: Koldusdiák.
Péntek: Lotti ezredesei.
Szombat: Virág Lidi (Pintér Imre darabja, a Pintér pár búcsuzása.)
Vasárnap délután: New-York szépe, este: Virág Lidi.

A bor. Szébb darabbal nem lehetett volna Blaha Lujzát elbúcsúztatni, mint **Gárdonyi** gyönyörű falusi történetével. Ennek a műnek örök bája épp úgy vonzerővel fog hatni a közönségre mindenkor, mint a hogy egyforma vonzerővel hat a közönségre Blaha Lujza nagy művésze. Fialat menyecskét játszott, de olyan fiatalos tüzzel, elbűvölően kedves közvetlenséggel, hogy lehetetlen volt nem tapsolni hozzá.

Hasonló sikerrel jártak a közbeszurt ének-számok is. Ezek ugyan eredetileg nincsenek a darabban s a közbeszúrásuk rontotta is az egységes hatást; de hiszen most Blaha Lujza búcsuzása volt a fődolog s mivel búcsuznék el Blaha Lujza méltóbban, mint magyar nótával?

Ez a búcsuzás azonban olyan, hogy szereti az ember megismételni. Nem azt irjuk tehát Blaha Lujza búcsufelléptére, hogy Isten veled, hanem Viszontlátásra!

Az előadás általában egyike volt a legjobbakkal, a miót a Szigligeti-színházban látunk. A bor bemutatón előadásának szereplői közül a régi kitűnő sikerrel léptek fel ismét **Pintér, E. Kovács** Mariska, **Benkő** Jolán és **Bérczi**; de pompásak voltak új partnereik, **Tóth Elek, Feterdy** Etus és **Szathmáry** is. Szathmáry különösen némely mozdulatában fölötte sok eredetiséget és közvetlenséget áruolt el, szinte kár, hogy néha a tulságos figurázással rontotta a hatást.

Az utolsó előadások. A főszerepon utolsó előadásai következnek. Ma, szerdán este az **Uff király** operett kerül színre, melynek multkori följújítása oly nagy sikert aratott. Csütörtökön a **Koldusdiák** operettet játszik. **M. Rédei** Szidi és **Márkus** Aranka, kik ugyan még vasárnap délután játszanak, ez este lépnek föl utóljára. Pénteken **Lotti** ezredeseit látjuk viszont s a pompás bohóságban lép föl utóljára **Amon** Margit. Szombaton és vasárnap **Pintér** Imre új darabját, a **Virág Lidi**-t mutatják be. Ez búcsuja lesz egyszersmint **Pintér** Imrénnek, **H. Novák** Irénnek, **Peterdinek** s a

társulat több tagjának még. Vasárnap délután minden valószínűség szerint **Angot** asszony leánya, ez a kedves, népszerű operett kerül színre. Hétfőn a kóristák jutalomjátéka lesz és **Szentgyörgyi** István vendégjátéka. A nagy héten nem lesz előadás.

Amon Margit búcsuzása. A hét színházi szenzációja: **Amon** Margit búcsufellépte. A dédelgetett, kedves primadonna megelégette a rideg dicsőséget s boldogságot keres és talál: visszalép a szinpadtól. Csillaga volt a szinpadnak, csillag marad most is, egy kis család kör csillaga, csak hogy eddig dicsőség adta fényét, most boldogság életét melegít fogja árasztani. A bájos primadonna búcsufellépte iránt városszerte nagy az érdeklődés; nemcsak ő akar a közönségtől elbúcsuzni, hanem a közönség is legalább még egyszer meg akarja mutatni azt az igaz szeretetet, melylyel **Amon** Margitot művészi pályáján körülvette. A búcsufellépése pénteken lesz, **Lotti** ezredeseiben, a kitűnő énekes bohózatban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 194.

Bérlet 163 sz.

Ma szerdán, 1903. április 1-én:

Uff király.

Operette.

SZEMÉLYEK:

I-ő Uff király	— — —	Bérczi Gyula
Erisszon, nagykövet	— — —	Szathmáry Arpád
Tápioka, Erisszon titkára	— — —	Heltai Jenő
Lazuli	— — —	Amon Margit
Laula, hercegnő	— — —	M. Rédei Szidi
Aloé, Erisszon felesége	— — —	T. Pogány Janka

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tálászék, 1 frt. Erkölyülés 1-ő sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Keszete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, április 2-án:

Koldusdiák.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

A jövő havi esküdtek.

Tegnap sorsolták ki a törvényszéken a jövő havi esküdtek névsorát. A sorsoló kerékből a következő nevek kerültek ki:

Tatár Zoltán vizszabályozási mérnök, Nagyvárad.

Tomcsányi Sándor püspökségi tiszt, Nagyvárad.

Bognár Sándor borkereskedő, Nagyvárad.

Szabó Lajos magánzó, Nagyvárad.

Beck Ignác földbérlet, B.-Sz.-Márton.

Balázsovich Jenő magánzó, Nagyvárad.

Major Gyula ev. ref. lelkész, Paptamási.

Szählender Károly vasutigazgató, Nagyvárad.

Katona Bálint vizszab. nyilvántartó, Nagyvárad.

Rác Mihály ny. v. főjegyző, Nagyvárad.

Réz Mihály iskolafelügyelő, Nagyvárad.

Szödényi Nándor magánzó, Nagyvárad.

Schütz Albert ügyvéd, Nagyvárad.

Fröhlich János hentes, Nagyvárad.
Katona József tanár, Nagyvárad.
Sztarill János árvaszéki ülnök, Nagyvárad.
Marjalaky Károly építőmester, Székelyhid.
Varga Géza gazdatiszt, Sarkad.
Kárpáti Miklós kereskedő, Nagyvárad.
Szigeti Elek ev. ref. lelkész, M.-Keresztes.
Bihari János tanító, B.-Ujfalu.
Zigre Miklós ügyvéd, Nagyvárad.
Bodnár János bádógos, Nagyvárad.
Végh József ev. ref. lelkész, Er-Semlyén.
Mészáros Lajos ev. ref. lelkész, Sáp.
Kalenda János kereskedő, Nagyvárad.
Lovassy Ferencz földbirtokos, N.-Szalonta.
Zakar Ferencz takarékpénztári könyvelő,
Sarkad.
Óó Dezső tanár, Nagyvárad.

Fótesküldtek:

Leukucza József asztalos,
Szabó Károly asztalos,
Márkus Bernát asztalos,
Altnóder Vincze városi számtiszt,
Diósi Soma czégfestő,
Dukesz Salamon áruraktár-igazgató,
Zimányi András szűcs,
Farkas László kereskedő,
Leitner Lázár kereskedő,
Takács János szabó, — Nagyvárad.

A tilosban.

Oáne Juon lunkai gazda egy októberi éjszakán kilopózkodott lovaival a tilos erdei legelőre. Jó ideje legelésztek az apró mokány lovak, mikor a sűrűből előbukkant Tordon Vaszali: a csósz. Oáne megrémült és lovaival futni kezdett, de Tordon fegyvert fogva reá utána kiáltott:

— Hé megállj, mert lelőlek.

A csósz utól is érte a bitangoló lovakat de Oáne perbe szállott Tordon Vaszalival és nem akarta engedni a lovakat. Végre a kötőféket elszabadlva szabadra engedte lovait, a csósz pedig letépette a földön.

E miatt állott Oáne Juon a törvényszék előtt, s hivatalos személyen elkövetett testi-sértés vétségeért 8 napi fogházzal büntették.

NYILTTÉR.

Szabott árak!

China-ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étesszerek, asztalterítékek gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, diszárnyak művészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst
GYÜRÜK egy-düli elárusítója Bi-
har-, Hajdumegye és Erdély ré-
szére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Uj czipőüzlet!

Aranyi Albert

kizárólagos czipő áruháza
Nagyvárad, Fő-utcza,

Huzella M. czéggel szemben 194.

Különlegesség

férfi, és női
gyermek czipőkben.

Szolid kiszolgálás! Szabott árak!

Uj czipőüzlet!

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi gyűlése.

A kath. kör választmányja ma, szerdán délután 1/2 órákor a kör helyiségében gyűlést tart, melyre a választmányi tagok figyelmét ez uton is felhívjuk.

TAVIRATOK.

A váradai püspök kinevezése.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) Legújabb értesülések szerint Szemrecsányi Pál szepesi püspök nagyváradi püspökké való kinevezését a király már aláírta s a kinevezés kéziratát legközelebb közli a hivatalos lap.

Tanügyi tanácskozás a hercegprimásnál.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) A hercegprimás budapesti palotájában ma látogatott főpapi tanácskozás volt, melyen tanügyi reformokról vitatkoztak.

Magyarellenes tüntetések Flumében.

Fiume, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) A fiumei Fratelli céget ma megostromolta az utca népe a czég magyar feliratai miatt. Az eset nagy felháborodást kelt.

Dankó Pista temetése.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) Óriási szivből fakadó részvét, a nemzet igaz fájdalma kísérte Dankó koporsóját ma délután a nyugoti pályaudvarhoz, honnan Szegedre szállították. Délután 4 órákor kezdődött a gyászszertartás, a Népszínház zenekara Dankó bú-nótáit játszotta. A beszentelés után Herczeg Ferencz gyönyörű búcsuzó beszédet mondott a koporsónál. A menet elején 16 cigányzenekar játszotta Dankó nótáit. Az író- és művész-világ majdnem kivétel nélkül ott volt a nagy dalköltő koporsója körül. Ott volt sok országgyűlési

képviselő, köztük Barabás Béla is. Mintegy 100.000-nyi tömeg kísérte a halottas kocsit. A lánchid görnyedten regett, a mikor az óriási sokaság rajta átvonult. A pályaudvaron aztán ismét beszentelték a koporsót és még délután Szegedre szállították.

Készülődő tüntetések.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) Az egyetemi ifjuság ma este 6 órákor nagy gyűlést tartott, melyen több vidéki főiskola küldöttsége is részt vett. Megállapították a holnapi programot, mely szerint 50 tagu bizottság nyújtja át Apponyi Albert grófnak a tiltakozó feliratot. Ugyanekkor 3000-en vonulnak az országház elé, hol Holló és Lenyvel képviselők beszélnek az ifjusághoz.

A zágrábi tüntetésekhez.

Zágráb, márcz. 31. A magyar királyi államvasutak új üzletvezetőségi épületén a felírás változása miatt állványokat állítottak fel, azonban olyan ügyetlenül, hogy a felírat is bedeszakázta és ez azt a benyomást kelti, mintha a felírást el akarnák távolítani. Mihelyt a bán ezt megtudta, elrendelte a deszkázás eltávolítását és egyáltalában beszüntette a változtatását, a mig a rend teljesen helyre nem áll. (M. T. I.)

Zágráb, márcz. 31. Tegnap este 7 óra után az Ilcában és a Jellacsics-téren megint nagy csődület támadt, a mely a közlekedést megakasztotta. Minthogy a tömeg a rendőrség felszólítására sem akart széteszlani, katonai karhatalom segítségével rövid idő alatt kirtették az utcákat és a tereket. Kilencz óra után már teljes rend volt a városban. Semmi féle kihágás nem történt. (M. T. I.)

Zágráb, márcz. 31. (Saját tud. táv.) Az elfogott ifjakat ma szabadon bocsátották. Az ifjuság körében nagy a készülődés, de ma a szakadó eső miatt nem volt nagyobb utcaizai tüntetés.

Obstrukció az indemnitati ellen.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) A pénzügyi bizottságban ma az indemnitati javaslatok kerültek tárgyalásra. Kossuth Ferencz és Barabás Béla kijelentették, hogy megfogják obstruálni a javaslatokat.

Király sértéssel vádolt egyetemi hallgató.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.) Az ügyészség királlysértés, hatóság és osztály ellenes izgatás miatt bünvádi eljárást indított Hoffmann Ottó ellen a tech ika kertjében elmondott beszéde miatt. A feljelentést a tüntetésen örkődő rendőrök tették. Hoffmann Ottót Lengyel Zoltán orsz. képviselő védelmezi a bünyügy tárgyaláson.

A vasutasok ellopott pénze.

Pécs, márcz. 31. Bród szlavóniai állomás vasuti pénztárából az éjjeli ellopták a vasutasok fizetésére előkészített 27.000 koronát, ugy hogy ma a kifizetés elmarad. A csendőrség az egész vonalon folytatja a nyomozást az ismeretlen tettesek után. (M.T.I.)

Közönség köre.

Temetői sár.

Már ismét föl akartuk emelni tiltakozó vagy inkább kérő szavunkat városunk tanácsához, hogy ne hagyjanak bennünket, Schlauchteri meg káptalansori lakosokat elveszni a porban, ha már kövezetről nekünk álmodni sem szabad akkor, mikor Nagy-Szalontán mindenütt aszfalton sétálnak, de tegnap közbeszólt Jupiter Plavius és egyidőre bőséges locsolással biztosította veszendő tudónkat a por ellen s így kérelmünk, ebbeli kérelmünk tárgyalanná vált. Ellenben egy éjszakai eső viszont oly sarat csinált az Olaszi temető, tehát legelőkelőbb sirkertünk fő-útján, melyen a legszebb siremlékek díszlenek, hogy térdig csatakosan kerültek haza mindazok, akik megb. Zajnay prelátus-kanonoknak megadták a végtszűtséget.

Tudom én azt, hogy ormóttan városházát építő, villamos világítást tervező városunknak mily kevés a pénze, mily sok a kiadása, de talán néhány szekér kavicsra mégis csak telnek, mikor a Fő-temetőbe vezető ut, no meg a temetőben lévő legszebb ut járható voltáról van szó.

Ha tehát az ég megkönyörült az eső után epedező föld nyomorúságán, ne legyen városi tanácsosaink szíve keményebb, de könyörüljön azokon, akik nem a maguk gyönyörűségére, hanem kegyeletből fölkeresik a nyugalom és halálos csönd tanyáját.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzvel-vassal.

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

228

Skrzetuski hallgatott. Kisiel az ég felé emelte a szemét, azután így szólt:

— Én orosz vagyok testtel-lélekkel. Swiatoldics herceg hamvai e földben nyugszanak, ezért szeretem ezt a földet és azt a népet, melyet e föld táplál. Láttam az igazságtalanságot mindkét oldalon, láttam a saporoeiaik vad dőlőft, de láttam az elviselhetetlen gögjt azoknak is, akik ezt a harcziás népet parasztá akarták alacsonyítani. Mit tehettem én az orosz, aki egyszersmind hű fia és tanácsosa vagyok a köztársaságnak is? Látod, én azokkal tartotam, akik pax vociscumot mondtak, ezt parancsolta a vérem és szívem, mert azok között láttam a mi megboldogult királyunkat, a kanצלárt, a primást. Es még sok másokat is láttam és láttam, hogy a testvérharcz csak pusztulást hozott mindkét részre. Egész életemen át, utolsó lehelletemig a béke érdekében akartam dolgozni; — és amikor a vérgzés megkezdődött, elhatároztam, hogy békeangyal fogok lenni. Eljöttem ide és fáradoztam a béke érdekében; és fáradozom most is, habár a szívem csordult van fájdalommal, elkeseredéssel, szégyennel és kétségbeeséssel. Mert, a jó Istenre mondom, nem tudom, hogy a te herczeged jött-e korán a kardjával vagy pedig én jöttem-e későn az olajjával? Csak azt látom, hogy a fáradságom hasztalan, hogy az erőm megtagadja a szolgálatot, hogy ősz fejemmel csak a falnak rohanok, hogy a sir szélén állva csak sötétséget látok magam előtt és pusztulást, óh nagy Isten, mindenütt pusztulást!

— Az Isten majd küld szabadulást, segítséget a hazának.

— Oh, bár legalább reménysugarat küldene a halálom előtt, hogy ne kétségbeesett szívvel haljak meg! Akkor aztán halát adnék minden fájdalomért, azért a keresztiért, melyet a vállamon hordok, azért, hogy a nép a fejemet kívánja, hogy az országgyűlésben árulónak neveznek. Az elvesztett vagyonomért, a szégye-

nért, amelyben élek és azért a keserű bérért, amelylyel mindkét oldalról fizettek nekem, mindezért halát adnék néki.

Mialatt így beszélt a vajda, két lesóványodott karját az ég felé tárta és két könnyecsepp, talán valóban az utolsó az életében, gördült végig az arczán.

Skrzetuski nem tudta tovább tartóztatni magát. Térdre ereszkedett, megragadta kezét és a megindulástól remegő hangon szólott.

— Katona vagyok és más uton járok, — int te, de az érdem és a fájdalom előtt tisztelettel hajlom meg.

Igy szólt a Wisniowiecki-ezred hies nemes lovagja és az ajkához szoritotta a kezét annak az orosznak, akit néhány hóval ezelőtt a többiekkel együtt árulónak szidott.

Kisiel pedig mindkét kezét az ifju lovag fejére téve, így szólt:

— Fiam, az Isten adjon néked vigasztalást; vezéreljen és áldjon meg, amint én is megáldalak.

A tárgyalások másnap megkezdődtek. Chmielnickij igen késő és rossz kedvben jött ebédre a vajdjához. Rögön kijelentette, hogy mindazt, amit az előző napon a fegyverszünetről, a pükösdi tanácskozásról és a foglyok szabadonbocsátásáról beszélt, csak részeg állapotban mondotta és látja, hogy bolondnak tartották.

Kisiel ismét csillapította, nyugtatta, igazat adott neki, de a lebergi kamarás szavai szerint mindez surdó tyranno fabula dicta volt.

Epp oly gorombán bánt a követekkel, mint az előző napon. Posowskit megütötte a hadvezéri pálcájával csak azért, mert nem mutatkozott be néki elég korán, pedig Posowski a nélkül is nehéz beteg volt és közel állt a halálhoz.

Nem segített sem a barátságos viselet, sem a türelem. Csak akkor lett kissé jobb kedvű, amikor megrészegetett a pálinkától, de ekkor sem akart a köztügyekről még csak halálni sem és így beszélt:

— Igyunk, csak igyunk — a munkára ráértünk holnapután is. Vagy, ha úgy tetszik, elmegyek!

Ejjel három óraker mindenáron a vajda hálószobájába akart behatolni. A vajda mindenféle kifogással tartóztatta, mert Skrzetuskit zárta be oda, hogy össze ne jöjjön Chmielnickijel és valami bajt ne csináljon. Chmielnickij azonban megmaradt a kívánsága mellett és be ment a szobába. Kisiel követte. Milyen nagy volt azonban a vajda meglepetése, mikor a hetman Skrzetuskit meglátva, köszönt néki és így szólt:

— Skrzetuski! Hát te mért nem iszol velünk!

Barátságosan nyujtott kezét.

— Meri beteg vagyok, — szólt az ezredes és meghajította magát.

— Tegnap elmentél! A jó kedvemet egészen elrontottad.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A székely nép érdekében. A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint részvénytársaság a székely nép érdekében megindult akcióban szintén részt óhajtván venni, tekintve, hogy alapszabályai értelmében direkt kölcsönök nyujtásával nem foglalkozhatik, összeköttetésbe lépett a marosvásárhelyi takarékpénztárral és egnéhány székelyvidéki intézettel, mi által lehetővé teszi azt, hogy a reális hitelt kereső székely nép a Központi Jelzálogbankkal összeköttetésbe lépő intézetek útján olcsó feltételek mellett közvetítők kizárásával 400 koronától fölfelé amortizációs kölcsönöket kapjon.

Értéktőzsde.

	Budapest, márcz. 31.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Matáridők.

	Budapest, márcz. 31.
Buna októberre	8.91
Buna áprilisra	8.88
Tengeri	5.28
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 31-én.	
Magyar aranyjáradék 4%	121.46
Magyar koronajáradék	92.76
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horvath szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	158.75
Osztrák járadék papirban	100.35
Osztrák járadék papirban	100.35
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	15.98
Magyar hitelbankrészvény	748.—
Osztrák hitelintézet részvény	698.50
Párisi vista	95.36
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni vista	239.75
20 márkás arany	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Polgári Takarékpénztár

részvénytársaság

Nagyváradon.

Teljesen befizetett részvénytőke: félmillió korona.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyó-számlára.

Leszámítol váltókat.

Kölcsönöket ad jelzálogi biztosíték mellett.

Előleget ad értékpapirokra, beraktározott terményre.

Vesz és elad tőzsdei árfolyammal bíró értékpapirokat.

Kölcsönöket nyujt heti visszafizetéses alapon.

180

convertált 4²/₁₀⁰-os egységes államadóssági kötvények lebélyegzését **dijmentesen**

eszközlí és erre vonatkozó felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank Nagyváradon.

221.

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy Teleky-utczai házában.

306

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Bihar-megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar-megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradi czégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. a zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek, de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % -os jövedelmi adót a belevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

As intézeteknél elhelyezett régi betétekre néve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-étől kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárada 1903 február hó 14-én.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

153

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy 6 szobás utcai lakás f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

150.

ÉRTESÍTÉS Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vad- és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Megérkeztek Erfurthból friss, csiraképes vetemény, virág és gazdasági magvak, s azokat a legolcsóbb árban árusítjuk.

Nagy választék mindennemű sajtok, halak, finom cukorkák és husvéti tojásokban.

Különös figyelembe ajánljuk a következő áruinkat, melyek minden versenyt felülmúlnak:

Finom háztartási Cuba kávé	1 kilo	1 frt 10 kr.
perkelés — — — — —	1 kilo	1 » 60 »
Cukor, koczka, kimérve	1 kilo	» 48 »
darabos — — — — —	1 kilo	» 47 »
Rizskása, olasz, I. — — — — —	1 kilo	» 18 »
— — — — — II. — — — — —	1 kilo	» 14 »
Lencse, szép, nagyszemű	1 kilo	» 16 »
Köleskása — — — — —	1 kilo	» 14 »
Narancs és citrom	6 darab	» 10 »
Háztartási petroleum	1 liter	» 16 »
Szalon petroleum	1 liter	» 16 »
Körösvölgyi bor, 1902. termés	1 l.	» 30 »
Rislingi bor, 1901. termés	1 l.	» 36 »

Vidékre 8 krral olcsóbb.
Helybeli megrendelések házhoz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel 117

SZABÓ és HAJNAL.

176.—1903. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1903. évi VII. 24—5. számú végzésével Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd által képviselt Nagyváradi lat. szert. Káptalan felperes részére Farkas Zsigmond alperes ellen 78 kor. 12 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 754 kor.-ra becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglalatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, a várban leendő megtartására határidőül 1903. év április hó 3. napjának délután 2 óráig tiszteket ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1903. évi márczius hó 19. napján.

Batig Ferencz,

kir. bir. végrehajtó.

220.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárada, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.